

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1729. usque ad annum 1731

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 13322648

§. 42. Scriptorum Religione Catholicorum opera & obitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67677)

trigesimo quinto ætatis anno, die de- Sæc. XVIII.
 cima nona Aprilis Antonius Ferdinan- A. C. 1729.
 dus Dux de Guastalla & Sabionetta,
 vixerat annos quadraginta duos: die
 duodecima Septembris Princeps ulti-
 mus de Novellare: die duodecima Julii
 Princeps Mutinensis, & die prima Fe-
 bruarii Antonius Grimaldus de Mo-
 naco Dux Valentiniensis anno ætatis
 septuagesimo primo: die secunda Junii
 Laurentius de Almeida & Bombalinha
 Angolensis Regni Gubernator, & die
 sexta Decembris obiit octogenario ma-
 jor Carolus Augustus de Goyon Comes
 de Gace Rupellensis Gubernator &
 Franciæ Marefcallus.

§. XLII.

*Scriptorum Religione Catholicorum
 obitus & opera.*

His quosdam etiam ex Scriptoribus
 Ecclesiasticis hoc anno defunctis
 adjungere lubet: Hos inter plurimum
 celebratur Petrus le Brun Oratorii Pres-
 byter pietate ac eruditione clarissimus,
 qui scripsit epistolas, quibus detexit
 Philosophorum deliria circa virgam di-
 vinatoriam, tractatum de comædiis
 ad illum, qui eas defendit (*), unacum
 L 2 Hi-

(*) Is erat P. Caffarus Theatinus, de quo
 Cardinalis Quirinus in suis Comm. Lib. II.
 cap. 2.

Sæc. XVII. A. C. 1729. Historia Theatrorum, & iudicio SS. Patrum a primo sæculo usque ad nostra tempora; Concordantiam temporum pro intelligendis Scriptoribus octo primorum sæculorum, Historiam criticam actionum superstitiosarum, Explicationem literalem, Historicam, & dogmaticam precum & rituum Missæ, Manuale pro iis, qui Missæ aliisque Ecclesiæ officiis intersunt, dissertationes Historico-dogmaticas de liturgiis omnium Ecclesiarum, quarum Tomus I. Anno 1716. prodiit. Scripsit etiam Vindicias antiquæ opinionis de forma consecrationis in Eucharistia contra P. Bougeant Jesuitam, epistolam, qua illusio detegitur (*) Trevoltiensium Scriptorum circa vindicias veteris opinionis &c. Obiit Parisiis die 6. Januarii æmense vitæ suæ anno sexagesimo septimo II. Claudius Franciscus Fraguier, qui Societate, quam ingressus erat, post aliquot annos relicta operam suam

Ab-
cap. 2. p. 96. testatur, quod magna Parisiis in existimatione habitus fuerit ex generis sui nobilitate & ex Panormitana Insula ac demum ex doctrina. Hanc tamen haud leviter sedarit Palinodia, quam ab Archiepiscopo Parisiensi recantare adactus fuerat, ob propugnatum Comœdiciæ usum.

(*) Vid. Trevoltiens. ad Mens. Octobr. 1726, Art. 39.

Abbate Bignono ad conficiendum *Dia-* Sæc. XVIII.
rium Eruditorum egregie contulit, ipſus A. C. 1729.
 vero elucubravit varia opuscula, ex
 quibus magis commendantur ejus Mop-
 ſus ſeu ſchola Platonica de hominis
 perfectione, Santolius pœnitens, diſ-
 ſertatio de Poetarum uſu a Platone
 facta, diſſertatio de ironia Socratis &
 de ejus ſpiritu familiari, ejusque mo-
 ribus, tractatus de imprecationibus Pa-
 trum contra filios &c. III. Joannes
 Harduinus, quo ſicut Societas vix do-
 ctioſam illo ævo habuit, ita vix ullius
 Auctoris opera frequentiori ſimulque
 acriori cenſura fuere perſtricta: An-
 num agebat trigeſimum octavum, cum
 Pariſiis nummos antiquos populorum &
 urbium illustratos, & Themiftii oratio-
 nes cum notis ederet, moxque anno
 ſequenti Caii Plinii II. Hiſtoriam natura-
 lem nova interpretatione & annotatio-
 nibus donaret. Jam tum Criticorum
 calamos in ſe concitabat; præprimis enim
 præter P. Desmoleſtium (*) Crevierus
 Bellovacenſis Collegii Profeſſor, tribus
 omnino epiftolis hanc Harduini interpre-
 tationem, ejusque paradoxa inſectabatur,
 cui tamen ipſemet Harduinus respon-
 dere conatus eſt: Nihilominus tamen de
 la Croze ſeu Maturinus Veyffiere Har-
 duin-

L 3

(*) Memoires de littérature & d'Histoire.

Sæc. XVIII.

A. C. 1729

duino objectabat, quod non pauca ex Salmasii Claudii commentario ad Solinum suffuratus sit, Gesnerus quoque Gottingensis Professor in sua nova Plinii editione Harduinum non uno in loco castigavit. Edidit hic idem Auctor Anno 1687. triplicem quæstionem de Baptismo, & Anno 1689. suum Antirrheuticum de nummis antiquis Coloniæ & Municipiorum, necnon S. Joannis Chrysostomi epistolam ad Cæsarium notis illustravit unacum dissertatione de Sacramento Altaris: cum autem Joannes le Clerc in eandem epistolam annotationes in sua Bibliotheca universali addidisset, Harduinus contra hunc Scriptorem Gallice edidit vindicias epistolæ S. Joannis Chrysostomi ad Auctorem Bibliothecæ Universalis, in quibus redarguitur, quod asseruisset, Facundum, Liberatum, Marium Mercatorem, Victorem Tunensem, Cassiodorum, Iliodorum aliosque natione Gallos, nequaquam, uti prætenderetur, adeo antiquos esse, omnesque libros, qui sub nomine, Justinii M. circumferrentur, excepto solo ejus Dialogo, esse supposititios. Ast in hoc judicio Harduinum fuisse hallucinatum, facile patet ex eo, quod Justinus in suo dialogo cum Tryphone Judæo, quod opus Harduinus tanquam genui-

genuinum adoptat, mentionem fa- Sæc. XVIII.
 ciat suæ apologiæ pro Christianis; A. C. 1729.
 si autem hæc Justini apologiæ forent
 supposititiæ, necesse foret, talem quo-
 que esse ejus Dialogum, in quo hæc al-
 legantur, cum tamen hunc genuinis
 accenseat. Insuper Harduinus Anno
 1692. Parisinis literis excudi fecit
Chronologiam ex Nummis antiquis restitu-
tam, Prolusionem de Nummis Herodiadum:
 In his quoque acriter ab eruditis va-
 pulat, eoquod propugnasset, aliquot
 retro sæculis extitisse societatem ho-
 minum, qui primorum sæculorum Hi-
 storiam, quæ penitus perierat, restau-
 raturi, ex Cicerone, Plinio, Virgilio
 in Georgiis & Horatii satyris ac literis,
 necnon ex veterum diariis atque in-
 scriptionibus, Historiam novam, seu
 verius fabulam consarcinassent. Hunc
 vero Harduini librum Parisiis fuisse sup-
 pressam, testatur Bayleus: idem fatum
 subiere *tentamen chronologiæ restitutæ ex*
antiquis nummis Sæculi Constantiniani, &
Chronologia veteris Testamenti conformiter
ad Vulgatam illustrata ex nummis veteri-
bus. Scripsit etiam epistolam *de tribus*
nummis Samaritanis, quo opusculo acu-
 leos Nicolai Toinardi in se concitabat:
 Præter hosce tractatus vulgavit etiam
 librum de supremo Christi Paschate,
 numismata quædam Tetrici, Dio-
 cle-

Sæc. XVIII. cletiani, & Maxentii Augustorum,
 A. C. 1729. Historiam Augustam ex nummis anti-
 quis Græcis, latinisque restitutam,
 dissertationem de 70. hebdomadibus
 Danielis, epistolam ad Ballon fauxium,
 ubi denuo suas querelas de præfata ho-
 minum Societate innovabat: Plura ad-
 huc alia ejusdem Auctoris opuscula
 quidam Anonymus Hagæ Anno 1733.
 sub titulo: *Opera varia* collegit, ac
 prælo subjecit, ubi inter alia memo-
 ratu dignissimum est opusculum, quod
 inscribitur: *Athei detecti*, quibus Cor-
 nelius Jansenius, A. Martin, Ludovi-
 cus Thomassinus, P. Mallebranche &c.
 non alio ex capite annumerantur, nisi
 quia Deum esse ipsam veritatem, proin
 veritatem esse Deum affirmabant, Har-
 duinus vero docuisse arguatur, verita-
 tem nil aliud esse, quam ideam ab-
 abstractam, secundam intentionem, quæ
 habet totum suum esse in nostro intel-
 lectu. Ceterum Harduinus vehementissi-
 me ab Eruditis carpitur ob systema, quod
 in potissimis suis libris, præcipue vero
 in sua Prolusione Chronologica stabi-
 liisse, & omnem ferme Historiæ Sacræ
 certitudinem evertisse videtur, eo quod
 Horatii epistolas & sermones, Cicero-
 nem, Plinium &c. duntaxat pro ge-
 nuinis habeat, proin ceteros omnes
 antiquos Auctores v. g. Thucydidem,
 Dio-

Dionysium Halicarnasense, Diodorum Siculum, Dionem Cassium, Titum Livium, Suetonium, Tacitum &c. Josephum Hebræum, Eusebium, septuaginta Interpretum versionem, Pantauchon Samaritanum, Origenem, Basilium, Gregorium Nazianzenum, Hieronymum, Augustinum ac reliquorum omnium tam Græcorum quam latinorum Patrum opera non nisi in cerebro quorundam Monachorum Sæculi XIII. fabricata fuisse asserat. Parodoxam hanc, si tamen Harduini est, opinionem acerbo stylo insectati sunt Alphonsus de Vignoles in sua epistola Chronologica adversus Harduinum, ejusque prolusionem & Historiam veteris Testamenti, necnon Bierlingius, Thomas Ittigius pluresque alii: nemo tamen acerbiori serula usus est præter Maturinum Veyssiere de la Croze, qui in suis vindiciis veterum Codicum, necnon in suis Dissertationibus Historicis circa diversa argumenta hoc systema solidissime impugnavit, censuitque, Harduinum ad excogitandam novam hanc opinionem impulsam fuisse ex invidia atque æmulatione contra Patres ex Congregatione S. Mauri, qui celeberrimis Patrum antiquorum editionibus de Republica Christiana sese optime meritos reddiderunt. Hujus

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

Sæc. XVIII. Scriptoris conjecturam non quidem
 A.C. 1729. nostram facimus, certum tamen est,
 quod ipsimet Trivoltientes Jesuitæ in
 suis relationibus continuatis ad Janua-
 rium & Februarium Anno 1734. Parisiis
 editis hoc ipsum Harduini systema im-
 pugnarint, & S. Romana Inquisitio
 hos ejusdem libros: *Opera varia, ope-
 ra selecta, & commentarium in N. T. die
 13. April. 1739. & 28. Jul. 1742. atro
 carbone notarint* (*). Ceterum Har-
 duinus adhuc edidit Apologiam Ho-
 meri, judicium Harduini circa duo
 numismata Annæ Faustinae, explica-
 tionem textus 1. Sam. VII. v. 5. 6. Ex-
 plicationem quorundam nominum Ur-
 bium, quæ abbreviata leguntur in
 græcis nummis, Dissertationem P. Cou-
 rayeri refutatam, refutationem apolo-
 giæ de ordinationibus Anglicanis, &
 Paraphrasin Ecclesiasticis necnon librum
 Job juxta Vulgatam notis illustratum
 (**). Pseudo Virgilium, Pseudo-Ho-
 ratium,

(*) Vid. Trivol. Mens. Octobr. 1729.
 pap. 1871.

(**) Literarium hujus Scriptoris caracte-
 rem Eminentissimus Cardinalis Quirinus pro-
 priæ experientiæ testis in suis commentariis
 Lib. II, cap. 2, Part. I. fol. 97. his verbis de-
 scribit

ratium, observationes in Aeneidem, Sæc. XVIII.
 Numismata sæculi Theodosiani, & Justinianæi, A. C. 1729.
 antiqua Numismata Regum Franciæ, in quo postremo opusculo
 in

scribit: Joannes Harduinus, altero die postquam Parisios adventassem, a me aditus facilem, & expeditum mihi se præbuit ad fundenda absque furo paradoxa sua, etsi ad eadem ejuranda haud multo antea adactus fuisset. Liberis igitur verbis affirmare mihi non dubitavit, veterum Numismatum auctoritatem maximi faciendam, insuper Vulgatam Divinorum Bibliorum Editionem, & Concilii Tridentini Canones, quandoquidem alia sacræ Antiquitatis monumenta, pleraque omnia, juxta sublestæ fidei suspitione laborarent, somniaverat ille, quemadmodum antiquissimos prophanos Scriptores seu Oratores, seu Poetas, seu Historicos, seu Philosophos, ita Ecclesiæ Patres, Synodos Episcopales, Decretales Pontificum, atque alia hujusmodi Scripta, nil aliud quam suppositiones esse doctorum Cænobitarum, qui, una simul Sæculo X. conjuratione inita, tantis fallaciis struendis, & concinnandis animum, calamumque appulissent; uno verbo, Vulgatæ Versionis, Concilii Tridentini, & priscorum Numismatum

Sæc. XVIII. in suum Pyrrhonismum relapsus pro
 A. C. 1729. pugnabat, Galliæ Historiam ferme to
 tam usque ad Philippum Valesium noo

tum fidei Christianam Religionem inniti, le-
 bantibus, ac nutantibus ex ea suspicione ce-
 teris omnibus ejusdem fundamentis, qua
 hucusque locata fuerunt. Portenta ista dom-
 audirem, spatiando interea in Bibliotheca
 conjunctis cum Harduino passibus, accidit,
 ut oculos converterem ad librum quemdam
 ex ligno confectum, fictitioque titulo orna-
 tum pro implenda, ut alibi etiam fieri obser-
 vavi, plutei extremitate, tunc statim libro
 illi manum injeci, ipsumque Harduini oculis
 objiciens, En, dixi, hocce figmenti, de quo
 agitur, genus esse nemo profecto negaverit,
 in Jesuitarum tamen, non in Monachorum
 officina fabrefacti. San - Germanensis soli-
 tum dicere Mabillonium mihi narrabant, sunt
 ipsos gloriæ ducere debere, quod olim Cice-
 ronem, Livium, Virgilium, paresque alios
 Scriptores Monastici cuculli apti fuerint pro-
 cedere. Harduinum in rebus Historicis adeo
 delirantera, Clero nihilominus Gallicano ido-
 neum visam fuisse, cui colligendorum Con-
 ciliarum provincia demandaretur, hoc pro-
 fecto quamplures ad maximam admirationem
 pertraxit.

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

nisi fabulam ab idiotis Monachis male
 confutam esse: Alias etiam novas Har-
 duini Hypotheses egregie confutavit
 Christianus Gottlieb Eichler in bina sua
 dissertatione. Haud dissimulandum
 tamen est, quod P. Michael le Tellier
 Parisiensis Provincialis, Gabriel Da-
 niel, Henricus Forcetus, Paulus Bo-
 dinus Rectores contra novam operum
 P. Harduini editionem Amstellodami a
 Lormeo Bibliopola adornatam prote-
 stati sequentem declarationem Anno
 1708. ediderint. „ Inter alia novæ hu-
 „ jus editionis opera reperiuntur quæ-
 „ dam, quæ nunquam lucem publicam
 „ aspexisse, aut æterna oblivione fuisse
 „ sepulta optaremus: illud sub titulo:
 „ *de nummis Herodiadum*, cui cetera in-
 „ nituntur, a Societatis Superioribus
 „ suppressum fuisse constat, cunctaque
 „ exemplaria, quotquot poterant, in-
 „ tercepta: *Chronologia V. Testamenti, &*
 „ *numismata sæculi Constantiniani*, nun-
 „ quam divendita fuere, nec unquam
 „ impressa fuissent, si constituti Censo-
 „ res systema, ob quod prius opuscu-
 „ lum de Nummis &c. fuit suppressum,
 „ in illis reperiri, suis Superioribus in-
 „ dicassent: Ejusdem Auctoris opuscula
 „ quædam typis vulgata fuere, quæ ad
 „ idem systema quidem alludunt, sed
 „ nunquam a Societate, sicut nec cetera

„ 2

Sæc. XVIII. „ a Lormeo edita, censuræ fuerunt sub
 A. C. 1729. „ jecta. Huiusmodi Superiores eapropter
 „ præfatum Lormeam, ut a suo propo-
 „ sito desisteret, impense rogarunt, sed
 „ frustra; cum ergo ob præsentem tem-
 „ poris vicissitudinem ad hujus Biblio-
 „ polæ Superiores recurrere non liceat
 „ indicamus ea, quæ jure merito hisce
 „ Harduini scriptis objiciuntur. I. Ta-
 „ lia stabiliri fundamenta, ex quibus
 „ sequeretur, omnia ferme antiqua Ec-
 „ clesiæ monumenta, & quamplurima
 „ profanæ Historiæ documenta esse
 „ supposititia. II. Auctorem aperte
 „ illis declarare, quod de horum docu-
 „ mentorum antiquitate dubitaret. III.
 „ illum eorum quædam omnino pro
 „ supposititiis habere. IV. Videri, eum
 „ nequidem de antiquitate Græci tex-
 „ tus S. Scripturæ esse convictum. V.
 „ Novas adhuc alias paradoxas opinio-
 „ nes fovere, ex quibus sat periculosa
 „ sequelæ deduci possent: Has ob ra-
 „ tiones declaramus, nos hæc para-
 „ doxa de suppositione Græci textus
 „ & tam Græcorum quam latinorum
 „ Patrum, aliorumque Ecclesiæ mo-
 „ numentorum rejicere, & ceu merum
 „ ingenii figmentum reprobare, sicut
 „ quæ Auctor scripsit de Scriptoribus
 „ profanis, quorum opera peritissimo-
 „ rum Criticorum judicio illis tempo-
 „ ribus

Sæc. XVIII.
A. C. 1729.

ribus, ad quæ hi Scriptores passim re-
 vocantur, confesta fuere: damnamus
 autem præcipue Harduini senten-
 tiam de illis profanis Scriptoribus,
 quorum opera a veteribus Ecclesiæ
 Doctoribus fuere allegata, eo quod
 inde sequeretur, ipsa horum Docto-
 rum opera esse spuria: declaramus ita-
 que, nos omnia Harduini asserta &
 principia, ex quibus præfata para-
 doxa rite deduci possent, rejicere,
 & quamcunque aliam opinionem in
 his libris contentam reprobare, si ea
 communi doctrinæ Catholicorum Do-
 ctorum repugnet: Denique ex volun-
 tate nostri P. Generalis obstitimus
 cuicunque editioni horum librorum:
 nec ullus de sincera nostra voluntate
 dubitabit, postquam in nostris rela-
 tionibus Trivoltiensibus hoc systema
 tanquam erroneum & periculosum
 rejici & solide confutari noverit &c.
 Hanc declarationem confirmare jussus
 P. Harduinus die 27. Decembris publici
 juris sequens testimonium fecit: „Cun-
 ta hujus declarationis verba sincere
 confirmo, & quicquid in ea circa
 meos libros ibi damnatum est, can-
 dide condemno, præcipue vero, quæ
 de scelerata quadam hominum socie-
 tate scripsi, perinde acsi ipsi ante ali-
 quot sæcula tam Ecclesiasticorum
 quam

Sæc. XVIII. „ quam profanorum Scriptorum opera,
 „ A. C. 1729. „ quæ hucusque pro antiquis scriptis
 „ fuissent habita, suo Marte confarci-
 „ nassent: Me hac in re tamdiu cæcu-
 „ tiisse, vehementer doleo, & meis
 „ Superioribus me obstrictum profiteor,
 „ quod me ab hoc errore deduxerint:
 „ Promitto, me nec ore nec calamo
 „ unquam propugnaturum, quod ullo
 „ pacto huic meæ declarationi adver-
 „ sari possit, & si forte cujusdam ope-
 „ ris antiquitatem, de qua nemo ante
 „ me dubitavit, ceu suspectam haberem,
 „ ea usurum cautela, ut duntaxat meo
 „ dubitandi rationes sub meo nomine
 „ & accedente Superiorum licentia &
 „ Censuram approbatione prolaturus
 „ sim &c. „

Ceterum Harduinus de Ecclesia
 optime meritum se reddidit nova edi-
 tione Conciliorum; quamvis inauspici-
 hujus laboris auspicia habuerit; cum
 enim Anno 1715. novæ hujus editio-
 nis *Conspectum* ederet, in eoque Lectori
 indicaret, quid in ea vel omissum vel
 additum fuisset, Parisiense Parlamen-
 tum die 20. Decembris 1715. quosdam
 constituit, qui primos undecim hujus
 Collectionis tomos examinarent, his
 ergo Anno 1722. die 7. Septembris cen-
 sentibus, Epistolam nuncupatoriam ad
 Ludovicum XIV. Regem esse suppri-
 mendam

mendam, ejusque loco Censuram judi-
 cium præfigendum esse, nec ulli Bi-
 bliopolæ integrum fore, absque hoc
 judicio Tomum vendere &c. Regius
 Senatus, neglecto Parlamenti decreto
 die 15. Aprilis 1725. decrevit, sine
 Censuram judicio hoc opus dividere,
 integrum esse. In hac autem Colle-
 ctione Censures carpebant. I. Quod
 Harduinus Regum, Conciliorum &
 Episcoporum auctoritati plurimum de-
 roget, eosque Pontifici subjiciat. Prin-
 cipes ab eo dependere ubique asserat,
 atque ex Conciliis studiose depromat
 ea, quæ ad stabiliendam hanc subje-
 ctionem conferre existimat, insuper do-
 cumenta spuria de Pontificum potestate
 intrudat, & Conciliis nullam præter
 eam, quam a Pontificum consensu ha-
 bent, auctoritatem attribuat &c. II.
 Oecumenicorum Conciliorum aliorum-
 que venerandæ antiquitatis documen-
 torum auctoritatem deprimat, & talia
 inferat monumenta, quæ vel nullius
 sunt auctoritatis, vel non majoris præ-
 ter eam, quam ipse eis attribuere mo-
 litur. III. Quod plurima Conciliorum
 acta, Regum & Pontificum epistolas
 aliaque genuina monumenta studiose
 prætermittat, ex quibus tamen jura,
 consuetudines, & quarundam Eccle-
 siarum libertates pro tuenda Episco-
Hist. Eccles. Tom. LXXIII. M po-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. porum auctoritate comprobari possent.
 A.C. 1729. IV. Quod tam in notis, quam Indici-
bus, Dissertationibus &c. inseruerit
 ea, quibus existimatam Pontificum
 auctoritatem stabiliri conatus esset, &
 de actis Concilii Constantiensis, prout
 eadem edidit Hermanus Vander Hardt,
 selectiora quidem deprompserit, reli-
 qua vero rejecerit, perinde ac si non-
 nisi vel Scriptorem hæreticum vel nu-
 gatorem otiosum, vel maledicum de-
 clamatorem redolerent.

Tandem vero doctissimus hic Scri-
 ptor die tertia Septembris annos na-
 tus octoginta tres Parisiis pie in Domi-
 no obiit, cui Claudius Grosæus de Boze
 ejus quondam Amicus hoc Epitaphio
 nimis aculeato parentavit :

In expectatione Judicii
 hic jacet
 Hominum paradoxotatos,
 Natione Gallus, religione Romanus,
 Orbis literati portentum:
 Venerandæ antiquitatis cultor
 & destructor
 docte febricitans,
 Somnia & inaudita commenta
 vigilans edidit,
 Scepticum pie egit.
 Credulitate puer, audacia juvenis,
 deliriis senex.

IV. Vincentius Houdry Jesuita, qui Sæc. XVIII.
 Bibliothecam Concionatorum publici A. C. 1729.
 juris fecit. Decessit Parisiis die vige-
 sima nona Martii anno ætatis nonage-
 simo octavo. V. Honoratus Tournelii
 Sorbonæ Doctor ac Professor, qui in
 defensionem Constitutionis *Unigenitus*
 multa strenue egit & præclare scripsit,
 & celebre sibi nomen comparavit suis
 Prælectionibus Theologicis, quarum
 synopsis sub titulo: *Prælectiones Theo-*
logicae ad usum Seminariorum conficere Vid. p. 191.
 cepit, jamque quartus earum tomus
 sub prælo sudabat, dum Parisiis die
 vigesima sexta Decembris annos natus
 septuaginta & unum e vivis excessit.
 VI. Franciscus Bianchini Canonicus
 & Alexandri VIII. Bibliothecarius, qui
 posteritati reliquit Historiam universa-
 lem ex monumentis, & veterum Sym-
 bolis comprobata, de Calendario &
 Cyclo Cæsaris ac de paschali canone
 S. Hyppolyti dissertationes duas, Con-
 siderationes Theoricas & practicas circa
 translationem columnæ Antonii Pii.
 Cubiculum & inscriptiones sepulcrales
 libertorum, Servorum & Officialium
 Aulæ Augusti, solutionem problematis
 Paschalis, epistolam dedicatorem ad
 Historiam legationis Card. Barbarini,
 Hesperii & Phosphori nova phænomena,
 vitam Cardinalis Norisii & Gemini-
 niani

Sæc. XVIII.

A.C. 1729.

niani Montanarii, jura in causa Romana fontis Baptismalis pro Basilica S. Laurentii in Damaso, & dissertationem de aureis atque argenteis cimeliis in arce Perusina Anno 1717. effulsit. Denique præter plura alia scripsit epistolam de lapide Antiati ad Aquavivam, de nummo & gnomone clementino, demum vitas Romanorum Pontificum ab Anastasio Bibliothecario editas cum eruditis annotationibus, & prolegomenis in tribus majoris molis voluminibus rursus prælo subjecit. Obiit autem Romæ die secunda Martii anno ætatis nondum expleto sexagesimo septimo VII. Honoratus a S. Maria Carmelita Excalceatus Lemovicensis, qui in primis sui Ordinis subselliis collocatus præter Philosophica, quam plurima alia eruditissimo calamo elucubravit: inter ea ipsius Reflexiones in Regulas & usum critices tantopere commendantur, ut ipse passim *Criticorum Princeps* nominetur, & ejus lucubratio non modo a Gravesonio tom. 8. Hist. Eccl. p. 135. sed ab ipsis etiam Parisiensibus, Trivoltiensibus, & quibusdam Protestantibus Diariorum Auctoribus summo elogio celebretur, ac in latinum, Italicum & Hispanum idioma translata fuerit. Scripsit insuper dogmaticam, Historico-hæreticam, Histo-

*Trivol.**Mens. Jul.**Aug. 1701.**Anno 1714.**p. 2192.**Anno 1709.**Mart.**act. 57.*

Historico - positivam & scholasticam Sæc. XVIII.
 expositionem symboli Apostolorum, A. C. 1729.
 Positiones circa omnes difficultates
 chronologicas ab Orbe condito usque
 ad Christum, & circa inspirationes
 Scriptorum sacrorum, & in Canonem
 librorum V. T. aliaque documenta qui-
 busdam adscripta, necnon circa tradi-
 tiones Divinas. Cum autem Burdi-
 galæ quidam Franciscanus libellum *de*
Theologia mystica ederet, illumque ex
 P. Joannis Charoni Carmelitæ libro:
 sub titulo: *Examen Theologiæ Mysticæ*
 decerptum fuisse assereret, P. Hono-
 ratus id ab eo minus æque factum fuisse
 ostendit, edito libro ita inscripto: *Dis-*
sertatio apologetica seu refutatio eorum,
quæ Mysticis in nuper excerptis ex exa-
mine Theologiæ Mysticæ perperam impu-
tantur: Insuper publici juris fecit ce-
 lebre opus sæpius recusum, & in va-
 rias linguas versum, cui titulus: *tra-*
ditio Patrum & Auctorum Ecclesiastico-
rum circa contemplationem, quæ tum dog-
ma, tum hujus exercitii praxin continet.
 Pariter ob doctrinæ soliditatem pluri-
 mum æstimatur aliud ejusdem argu-
 menti opus, cui titulum præfixit: *de*
motivis & praxi amoris Divini: Edidit
 quoque tractatum de Indulgentiis &
 Jubilæo, Problema doctis propositum
 circa libros, qui nomine S. Dionysii
M 3
Areo-

Sæc. XVIII. Areopagitæ circumferuntur: Dissertationes Historicas & Criticas de Ordinibus Militaribus tam antiquis, quam recentioribus regularibus & sæcularibus, denuntiationem Historiæ Ecclesiasticæ Claudii Abbatis Fleury ad Gallicæ Episcopos, & vitam S. Joannis a Cruce: Præcipue vero Honoratus illos, qui sese Constitutioni *Unigenitus* opposuerant, solidissimis lucubrationibus acriter impugnabat, propterea dictus: *Quesnellistarum malleus*. Hanc in rem sequentes libros prælo subjecit. I. Contra Auctorem Quesnellistam Examinis Theologici, difficultates eidem propositas, in quibus æquitas Constitutionis *Unigenitus*, & Instructionis Pastoralis Cleri Gallicani ostenditur tom. 4. II. Denuntiationem hujus examinis ad Cardinales, Archiepiscopos, & Franciæ Episcopos. III. Observationes Dogmatico - Historico - Criticas operum Jansenii, Sancyrani, Arnaldi, Quesnellii, Petitpied &c. IV. Epistolam Theologi ad quemdam Abbatem circa observantiam Constitutionis *Unigenitus*. V. Dissertationes selectas circa controversias ob Bullam *Unigenitus*. VI. Epistolam Theologi ad Abbatem occasione miraculosæ sanationis in festo Corporis Christi. VII. Observationes circa Consultationem L. Advocatorum Parisiensium.

sum. VIII. Epistolam P. Honorati ad Ab-
 batem circa professionem fidei Sacerdotum
 Congregationis Missionum S. Josephi
 Lugdunensis. IX. Vindicias Brevis
 Benedicti XIII. ad omnes Professores
 Ordinis Prædicatorum contra calumnias
 in SS. Augustini & Thomæ Discipulos
 sparsas. Præter hosce libros adhuc in
 Insulano Carmelitarum Discalceatorum
 Conventu asservantur MS. opera sequentia.
 I. Missa latina cum notis II. Flodoardus
 hætenus ineditus de vitis Sanctorum
 Palæstinæ, Patriarcharum & Pontificum
 usque ad Leonem VII. III. Dissertationes
 quatuor de gratia, prædestinatione &
 reprobatione. Obiit celeberrimus hic
 Vir Insulis die octava Novembris annos
 natus septuaginta octo. VIII. Michael
 de Amato Protonotarius Apostolicus,
 qui publici juris fecit tractatum de piscium
 aviumque esus consuetudine apud
 quosdam Christi fideles in antepaschali
 jejunio, de opobalsami specie ad S. Chrisma
 conficiendum requisita, Dissert. de causis,
 cur in antiquis fidei symbolis Constant. &
 Nicæno art. *descendit ad inferos* fuerit
 prætermisus, de inferni situ, de Benedictione
 Christi in ultima cæna, quot calicibus
 Christus fuerit usus, de ritu, quo in prima
 Ecclesia fideles S. Eucharistiam percepturi
 mani-

Sæc. XVIII.
 A. C. 1729.

Sæc. XVIII. manibus exhibebant &c. Decessit die
 A. C. 1729. 15. Nov. Neapolis nonnisi quadraginta
 septem annos natus.

§. XLIII.

*Scriptores A catholici hoc anno mor-
 tui, eorumque opera.*

Non desunt ex Protestantibus hoc
 anno denati, qui suis lucubrati-
 onibus sese de Republica literaria bene
 meritos reddiderunt. Hos inter præ-
 cipue inclaruit Samuel Clarcke, qui
 scripsit de Baptismo, Confirmatione
 & pœnitentia, observationes in librum,
 cui titulus: *Amyntor*, dilucidationes
 in quatuor Evangelistas, tractatum de
 existentia & attributis Divinis, episto-
 lam ad Dodwelum de immortalitate
 animæ, vindicias hujus epistolæ, Julii
 Cæsaris opera notis illustrata, & do-
 ctrinam S. Scripturæ de Trinitate,
 cum autem in hoc libro Arianismo fa-
 visse argueretur, in sui defensionem
 plures edidit vindicias, quibus tamen
 maculam contexit, non autem abster-
 sit. II. Abel Boyer, qui diarium e-
 didit de statu politico Britannicæ, nec
 non vitam Guilielmi III. Angliæ Regis
 aliaque non pauca. III. Joannes Fran-
 ciscus Budæus, qui Orbi literario re-
 liquit Institutiones Theologico-dog-
 mati-